

hogy a regényben a saját családjának a történetét dolgozta fel, tehát azt a témát, amelyből a legtöbb nő-író sikerrel szokott levizsgázni. Igaz, sokuknál ez a regény bölcsője és egyszerűsége is minden alkotóképességnek és többet, különben aztán egész életükben nem tudnak produkálni. De Thury Zsuzsa indulásánál semmi okunk sincs ezt fölteni.

A regény a festő Szentpétery betegkedésével kezdődik. A nagytehetségű embert a tüdővész hamarosan a föld alá költözteti és Szentpéteryne magára marad a négy gyerekkel. Kitanulja Bécsben a szabászatot, varróiskolát nyit, komoly akarattal lát munkához és fölneveli gyermekeit.

Valamennyiük közül az anya portréja a legszebb. De pontos megfigyelésekre vall a négy Szentpétery-gyerek egymástól különböző karakterének rajza is: a legkitűnőbbben ellesett valóság látszatával hatnak az olvasóra. Sok melegséggel és finomsággal szövődnek ezek a megfigyelések egységessé és ha nem volna bántó, azt mondanók: rutinnal. De ebben az esetben egy öröklött képesség megnyilatkozásáról van szó.

Thury Zsuzsa kitűnően tud elbeszélni. Alakjait azonban kívülről mutatja meg; csak egy-egy mondat, ideges gesztus világít lelkükbe. De első megjelenésüktől utolsó szavukig elevenek és érdekesek. Hangja közvetlen és le tudja bilincselni az olvasót. Motivumai sok szint és elevenséget hoznak a történetbe és még a konstrukció ellen se tudnánk komolyabb kifogást felhozni. Az első oldalaktól kezdve érezzük, hogy jó könyv van a kezünkben, növekvő figyelemmel követjük az elbeszélés szálait, de amikor letettük a könyvet, mégis az az érzésünk, hogy nem egészen azt kaptuk meg, amit vártunk. Pedig ha jól meggondoljuk a dolgot, csak azzal maradt adósunk, amivel jobbara minden első regény adósunk marad: a

regény alakjainak viszonyával a világhoz. Jól látjuk őket, tudjuk, hogy problémáik, harcaik vannak önmagukkal és a világgal, de arról a lelkek mélyén forrongó életről, amely az elbeszélést valóban regénnyé avatja és szinte teremtő erővel mozgatja a szereplők gondolatait és cselekedeteit, nem igen kapunk, csak izelítőt.

De ez, mint említettük, Thury Zsuzsának első regénye. És azok a jó írói tulajdonságok, amelyek ezt a könyvet pompás és élvezetes olvasmánnyá teszik, kétségtelen bizonyítékai annak, hogy későbbi írásaiban mind több és mélyebb értéket fog fölszínre hozni.

m—i.

Dr. Csergő Károly: Az Alföld problémái. Tanulmány az alföldi agrár- és munkásviszonyok javításáról és ezzel kapcsolatban a Duna-Tisza csatornáról. Szentés. 1931.

A szerző Csongrád vármegye alispánja. Ha tehát valaki úgy, éppen ő hivatott arra, hogy erről a kérdéstről elmélkedjék. Innen látott napvilágot pár évtizeddel ezelőtt Vadnay Andor híres tanulmánya is: «A Tiszamellékről.» Vadnay jós lelke előre látta a mai állapotokat, pedig akkor még nem volt mögöttünk a világháború. S fényes bizonyítéka a magyar élniakarásnak, amikor akad egy túlon-túl lefoglalt, hivatalos munkákkal agyonterhelt alispán, aki tollat vesz a kezébe a magyar föld, a magyar nép sorsának javítása érdekében.

A könyv komoly szakmunka. Szerzője végigtanulmányozta az Alföld földtörténeti és embertörténeti múltját, ismeri a talajviszonyokat, s ismeri a földön élő embereket is. Meglátja a hibákat, hiszen mint közigazgatási ember elégszer bejárta a városokat, községeket, tanyákat. Látta a kanyargó Tiszát, a régi és új ártereket, a haszontalan posványokat, az Alföld szépségfoltjait, a szikéseket, látta a dolgozó, küzködő magyar embereket

és így alakult ki a népének sorsával egybeforrott régi veretű, patinás magyar úrban a jövőnek a képe.

Két képet állít egymással szembe. Az egyikben látjuk a magyar Kánaánt az Alföldet, ahol a földnek, levegőnek, napsugárnak valami különös ereje van. A tiszavidéki búza híres az egész világon, a magyar gyümölcsnek valami különleges zamata van, amit máshol nem találunk. Ugyanez áll a magyar borra, paprikára, hagymára, borsóra, babra, uborkára, a parlagi baromfira. Mindnek van valami sajátos magyar vonása és kiválósága.

És mégis mit látunk? Sóhajok szakadnak az emberi lelkekből, majdnem jajszó, siránkozás veri fel a néma éjszakák csendjét, sok a gond, a szenvedés, teljes a bizonytalanság és a tanácstalanság, nem tud megélni a nép! Panaszkodik a gazdaosztály, de a munkások is.

Kétségtelen, hogy a főök Trianon, mely országunkat gazdaságilag is beteggé tette. Kétségtelen az is, hogy a gazdasági pangás világjelenség. De Csergő helyes megállapítása szerint az egyik nagy ok az, hogy a mai megváltozott viszonyok mellett sem akar eltérni senki sem a régi megszokott gazdálkodási módoktól és viszonyoktól. A gazda ma is csak búzát és kukoricát akar termelni; pedig a kukoricát a szárazság — hazánk szeszélyes klímája miatt — majdnem minden második évben elpusztítja és ezzel mérhetetlen károkat okoz a gazdának, nemzetnek egyaránt. A gazda ma is idegenkedik sok olyan kezdeményezéstől, ami valamivel több fáradsággal könnyen megvalósítható volna, mégis több jövedelmet hozna.

A munkás ma is kubikmunkából akar megélni, pedig kubikmunka nincs. A cserép- és téglaverők ma sem

engednek ebből a foglalkozási ágból, holott nincs cserép- és téglaverés. A gazdasági munkás ma is a nyári keresményére alapítja egész évi megélhetését, holott ez elégtelen az egész esztendőre, de sokszor a nyári kereset is megrövidül valami ok miatt és akkor beüt a nélkülözés.

Szerzőnk nem hagy bennünket a sötétségben, megmutatja a kivezető utakat is. Kijelenti, hogy mind a közgazdasági életnek, mind az embereknek igazodniuk kell a megváltozott viszonyokhoz. Új kereseti lehetőségeket, új forrásokat, új foglalkozási ágakat kell keresniük, amelyeket a mai viszonyok között is meg lehet valósítani és így átsegítenek a bajjokon.

Szerzőnk az orvosságok között legelsőnek a Duna-Tisza csatorna megépítését tartja, azután taglalja a többtermelést, gyümölcsstermelést, baromfi tenyésztést, juhtenyésztést. A háziipar köréből a vesszőfonást, gyékényszövést, selyemtenyésztést, stb. sorolja föl. Szerintünk legfontosabb a több- és a jobbtermelés. Azt termelni, amit el is tudunk adni a külföldnek, vagy amit eddig külföldön vettünk. Rengeteg gyümölcsre volna szükség, azután következnek a tejtermékek. Hány gyerek nő fel nélkül az Alföldön a tüdővész-bacillusok örömére. Sok tehát a tennivaló, sok a munka de, ezt csak szövetkezeti alapon és úton lehet elvégezni. Az egyes ember gazda elvesz a világversenyben.

Nekünk pedig jómódú, megelégedett boldog gazdákra, magyar emberekre van szükségünk, akiknek telik kulturális kiadásokra, irodalomra, könyvekre is. Ebben közös mindnyájunk sorsa, amikor a nép régi kalendáriumi műveltségét felváltja az igazi tudás és műveltség.

Horváth Károly.